

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: Za ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU sa dostavom u kuću mjesečno K 1-25, godišnje K 15-.-. Za INOZEMSTVO suviše poštarina. — Piativo i utraživo u Šibeniku.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

God. IX.

VEČERNJI LIST

Izlazi utorak, četvrtak i subotu

Telefon br. 81. — Čekovni račun 71.049

SIBENIK, četvrtak 23. siječnja 1913.

UREDNIČTVO I UPRAVA „Hrvatske Rieči“ nalaze se u „Hrvatskoj Tiskari“ (Dr. Krstelj i drug). — Rukopisi ne vraćaju se. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Tisak „Hrvatske Tiskare“ (Dr. Krstelj i drug). — Vlastnik, izdavaatelj i odgovorni urednik JOSIP DREZGA.

OGLASI PO CENNIKU.

Broj 784

PRED MIROM?

Kada smo jučer posebnim letcima objavili, da je Turska, iza kako se Sultan i prinčevi izjaviše za mir, odlučila pristati na želje izražene u skupnoj noti velevladi, i prepustiti bez ikakvog priudržaja Bugarima Drinopolje — kao da se neka teška mora odvalila sa srca gradjanstvu i svak je stao da slobodnije diše. Ljudi su hrlili našem uredništvu željni znati potankosti, gledajući u onoj viesti znak da je svaka pogibelj minula i da će se svak moći mirno povratiti svom redovitom životu.

Noćas prispjele vesti iz Carigrada potvrđuju jučerašnji brzozaj te bi se prema tome sklopljenje mira moglo smatrati sigurnim.

Odgovor Turske na notu velevladi uszledit će još danas. Porta će u bitnosti ugoditi željama velevladi i saveznika.

Do ovog preokreta u držanju Turske došlo je uszled pritiska Rusije, Francuzke i same Englezke. Porta je već bila izposlovala kod otomanske banke 250 tisuća funti predujma, ali joj je na zahtjev francuzke vlade predujam u zadnji čas uzkraćen radi njene nepopustljivosti u pitanju Drinopolja. Pa i postupanje balkanskih država, na primjer premještenje glavnog bugarskog tabora u Dimotiku, kaže da saveznici nisu voljni dalje čekati.

Turska je morala popustiti i obzirom na prilike bugarsko-rumunjske, kada je vidjela da izčekavaju nade da bi između Rumunjske i Bugarske moglo doći do oružana sukoba. Zbio se odlučan obrat, koji nije nipošto ugodan austrijskoj diplomaciji, jer je ona izključena od sudjelovanja u tome sporu. Rumunjska je bila dosad strazarica trojnog saveza, a ipak je prihvatila posredovanje Rusije. Kriza je

sada prestala i Rusija ima sada rieč, dočim austrijska diplomacija imat će tu čast da će u nizu neuspjeha moći brojiti još jednu novu — blamažu.

Što bi još moglo zadavati glavobolje jest pitanje omedjašenja Albanije koje ima da rieši konferencija poklisara. Riešenje bugarsko-rumunjskog spora dopriniet će da se i ovo pitanje mirno rieši. Crnagora, Srbija i druge države podnieše u tom pitanju svoje spomenice. Izkazalo se je, daje izvješće Reuterova dopisnog ureda, da bi Crnagora zahtjevala za se Prizren, netočno, jer Crnagora traži samo Djakovicu mjesto Prizrena. Austro-Ugarska bi htjela Albaniju kojoj bi pripadali Peč, Djakovica, Prizren, Skadar i Dibra, ali će — kako svi znaci kažu — Albanija izgledati ipak malko drugčije nego si to zamišljaju gospoda na Ballplatzu.

Sveosve, položaj se znatno poboljšao u prilog našoj braći na Balkanu, da nakon sretno zaključenog rata uzmgnu u miru razvijati se i pridizati te blagotvorno djelovati i na položaj svojih suplemenjaka u ovome carstvu.

Crnagora ne pušta Skadra...

Rim, 23 siječnja. Crnogorski delegat u mirovnim pregovorima knez Lujo Vojnović izjavio je izvjestitelju rimskog „Messagero“: „Crnagora nemože podnipošto da se odreče Skadra. Željeznica Podgorica-Bar mora ići preko Skadra. Crnagora će radje da se odrekne svojeg posebnog političkog položaja na Balkanu te sa Srbijom biti jedna država nego da se odreče Skadra. Protivnici crnogorskog zahtjeva na Skadar mogli bi vidjeti kako su se u svom računu prevarili“.

Omedjašenje Albanije.

London, 23 siječnja. Rusija je u pitanju omedjašenja Albanije toliko popu-

stila, da se približuje stanovištu trojnog saveza (?)

Pitanje ratne odštete.

Beograd, 23 siječnja. Radi zavlčenja sklopljenja mira, balkanske savezne države odlučne su da traže znatno veću ratnu odštetu. Govori se, da Turska neće htjeti dati odštetu, jer da su joj sva sredstva iscrpljena.

O pomorskoj bitci.

O zadnjoj pomorskoj bitci javljaju iz Carigrada:

U pomorskoj bitci od subote ranjena su 4 častnika i 78 mornara na oklopjači „Haireddin-Barbarossa“, usmičena su 4 častnika i 27 vojnika. „Haireddin Barbarossa“, i „Torgut Reis“ nisu onesposobljeni za boj. Jedan projektil „Averoffa“ udario je u blagovaonu „Haireddin Barbarossa“ i tu je eksplodirao, pri čemu je ubijeno nekoliko častnika i mornara, a više ih je ranjeno. Eksplozija prouzročila je požar, koji je brzo ugušen.

Hitci turske oklopjače učinili su veliki otvor na stražnjem djelu „Averoffa“, kome su srušio i glavni jarbol.

Istodobno nanjo je krstaš „Messudjeh“ velikih šteta grčkim torpednjačama, koje se dadoše u bieg. Osim na „Barbarossu“ nije na drugim brodovima bilo ni ranjenih ni mrtvih.

Pred novom pomorskom bitkom?

Solun, 23 siječnja. Svi svjetionici uz obalu bili su pogašeni, čem se ne drži da bi turska flota mogla za ponovne navale doći do ovih strana.

Turski krstaš zarobio ruski parobrod.

Carigrad, 23 siječnja. Krstaš „Hamidie“, koji je nakon sukoba sa grčkom flotom pobjegao u suezki kanal, zarobio je između Syra i Egipta jednu rusku ladju, krcatu sladora i konserve, kao ratni kontraband.

Minirano marmorsko more.

Beč, 23 siječnja. Ministarstvo vanjskih posala priobćuje, da je čitava od bugarske vojske na marmorskom moru okupirana obala zaštićena minama.

Armensko pitanje.

Tiflis, 23 siječnja. Armenski katolici objelodanju jednu priznanicu, u kojoj priznavaju vjerski protektorat vladara iz dinastije Romanova te se izrazuje zahvalnost Armenaca željom da tristogodišnja dinastija Romanova živi i cvate.

Novi francezki kabinet.

Briand

Kabinet je konačno ovako sastavljen; predsjedništvo i unutarnji poslovi: Briand; izvanjski poslovi: Jonnart; socijalni rad: René Benard; trgovina: Guisheau; poljodjelstvo: Fernand David; kolonije: Baudin; rat: Etienne; nastava: Stegg; pravosudje: Barthou; financije: Klotz; javne radnje: Jean Dupuy. Tri sadašnja državna podtajnika Chaarmel, Paul Morel i Léon Bérard ostaju na svojim mjestima. Zastupnik Bourly postao je državni podtajnik u ministarstvu financija.

Turska popušta.....

Carigrad, 23 siječnja. Odstup Drinopolja uszledit će uz uvjet, da muslimani dobiju vlastiti sabor i mufti.

Carigrad, 23 siječnja. Porta će u odgovoru na notu velevladi odbiti zahtjeve Grčke glede egejskih otoka obrazloženjem da vojnička okupacija otoka ne daje još nikakva prava na konačni posjed. Kao primjer navodi se da je Italija također okupirala neke otoke, a nema namjere da ih definitivno zaposjedne.

A kosti mu rodoljubljem kipe.
Iz onoga, da, svečanog mira
245 Bog zaista neki progovara:
On gojio i sa Maratona,
Gdje Atina grobove posveti
Djeci vrlj, proti Persijancim
Bijes grčki i hrabrost. Putnici
250 Onim morem jedrec pod Evbejom,
Vidjeli su širom one tame
Gdje s kaciga i mačeva ljutih
Iskre skaču, lomače se puše,
I crna gvozdja blistave sablasti
255 Krvi žedne ljutu borbu traže,
I toj groznoj noćnoj u tišini
Falanaga ori se hukanje,
Trublje trube, konji lete, vrište,
Po kacigam biju ranjenike.
260 Stoji lelek, jauk i klicanje,
I kobnijeh Parha proricanje.

ILIJČ.

220 K ovijem je mermerima često
Nadahnut se Viktor dolazio
Gnjevan protiv domaćih Bogova,
Niem je lutó, gdje je Arno pust'ji,
Razmatrajuc željno polja, nebo,
225 I jer niko od živijeh briga
Ublažit mu nije mogo, ondje
Ponosat se stajó, a na licu
Smrtna bljedost sjale mu i nada.
S Velikanim ovim vječno biva.
230 A kosti mu ljubav doma vape.
Oj da, iz te svećane tišine
Progovara Bog sám: što gnjetio
Prot Perzijanca, a na Marathoni,
Gdje Atina posveti grobove
235 Hrabroj djeci, gnjev i krepost grčku
Mornar, što no jedrio je morem
Pod Evbeom, u prostranoj turci

Carigrad, 23 siječnja. Divan sastao se jučer nakon podneva u palači Dolmebagdže. Na ulici tek je nekoliko znatiželjnika. Divanu prisustvuju i bivši veliki vezir Hakkipaša, bivši ministar Mahmud Šefket paša, princ Said Halim itd. te svi članovi vlade.

Carigrad, 23 siječnja. Skupština crkvnih, vojničkih i civilnih dostojanstvenika izjavila se za prihvat kolektivne note velevladi.

Carigrad, 23 siječnja. Savjetujuća skupština, držana u prisustvu Sultana, primila je izvješće o notu velevladi. Nakon pročitjanja note, saslušana su izvješća o položaju u vojsci te o financijskim prilikama. Svi, osim jednog jedinog, izjaviše se za stanovište vlade, da se ugoditi željama velevladi.

Odmah nakon toga sastalo se ministarsko vieće, da redigira odgovor na notu velevladi. Odgovor će biti predan poklisarima danas popodne.

Odpust rezervista.

Beč, 23 siječnja. Jedan dio rezervista, koji radi rata na Balkanu bili pozvani pod oružje, još danas bit će pušteni kući. Ova mjera ratne uprave ima se upravititi najprije na jedan manji dio, pri čemu moraju se osobito imati pred očima uvažanja vriedni razlozi.

Interesantno u Dalmaciji.

Pred nekoliko dana odoh, da za prvi put ugledam opjevane prirodne krasote naše Neretve. Proboravio sam nekoliko dana. Vrieme bijaše upravo ljetno. Ali nije mi ovdje da opišem neretvanske ljepote. To prepuštam onome, kó ima sreću, da se ljeti nauživa čarnih njezinih prizora, kad se ono priroda odjene zelenilom i cviećem.

Zimska sezona pružila mi je nešto ozbiljnijega, praktičnijega, da proučim i saznađem. Nemoguće je procieniti vriednost, što je u sebi krije (za sada) ova, da tako rečem, obećana zemlja. Vlada je dođuše shvatila korist, što bi se otuda mogla crpsiti, ali dok svoje osnove izvidi, proći će vremena.

LOZOVINA.

I Viktor često k mramoru je ovóm
Nadahnut išo. Ljut na sudbu roda
Arnom bi luto n'jem, gdje napušćije,
I čezneć gledó polje, gledó nebo,
Pa kad mu živ stvor ne bi smekšo brigá,
Mrk zasio bi ovdje, a na licu
195 Blijedoća smrti sjala mu i nada.
Sad uz njih slavne vjekuje, a prah mu
Na rodoljublje zove. Oj kroz sveti
Taj mir, jest, čuješ neki glas božanstva
Taj glas je prot Persijancu s Maratona
200 Užizo Grku b'jes i jar, s grobova
Što Atena posveti djeci hrabroj
Mornar je morem onim pod Evbejom
Jedrec vidjevó kroz noć tmastu iskre
I kaciga vrcat i s kreševa mačá,
205 Krvariti se lomače u dimu,
Pod ljeskavim oružja gvozdjem sjeme
Junaká u boj strát; i kroz užas
Gluhoće noćne orio se na poljem
Falanga huk i trublja zvuk i strka
210 I zagon konja i sudar i klopot
Od kopitá po kacigama mručih,
I plač i himne i pjevanje Parká.

(Nastavit će se).

HRVATSKI PRIJEVODI FOSCOLOVIH „GROBOVA“ U SVJETLU KRITIKE. (28)

Piše A. prof. Sasso.

E a questi marmi
Venne spesso Vittorio ad ispirarsi.
190 Irato a' patrii Numi, errava muto
Ove Arno è più deserto, i campi e il cielo
Destoso mirando,
e poi che nullo
Vivente aspetto gli m'olcea la cura,
Qui posava l'austero, e avea sul volto
195 Il pallor della morte e la speranza.
Con questi grandi abita eterno; e l'ossa
Fremono amor di patria.
Ah si! da quella
Reigiosa pace un Nume parla.
E notria contro a' Persi in Maratona,
Ove Atene sveró tombe a suoi prodi,
La virtù greca e l'ira.
Il navigante
Che veleggió quel mar sotto l'Eubèa,
Vedeo per l'ampia oscurità scintille
Balenar d'elmi e di corazzanti brandi,
205 Fumar le pire igneo vapor, corrasche
D'armi ferree vedeo larve guerriere
Cercar la pugna e all'orror de' notturni
Silenzi si spandea lungo ne' campi
210 Di falangi un tumulto e un suon di tube
E un incantar di cavalli accorrenti,
Scalpitianti su gli elmi a' moribondi,
E pianto, ed inni, e delle Parche il canto.

VEŽIC.

235 Vittorio pribiđajše često
do mramornih ovieh spomenika,

nebi li ga zadahnuli; kivan
rodniem bogom, bludio bi mučke
gdje najpušća Arno rieka teče,
240 zoreć željan polja i nebesa,
pak kada mu nebi lice živo
već blažito u srdašcu skrbi,
ozbiljnik bi odmaró se tudier
s mrtniem bliedom i s nadom na licu.
245 S takoviem silniem vavjećnik se druží,
s ljubavlju prema zavičaju
i kosti im u grobu se tresu.
Ah da, njeko u istinu božtvo
iz onoga slovi mira svetog,
250 božtvo, koje proti Persijancu
hrabrost grčku i gnjev podićaše
Maratonskoj na poljani dičnoj,
gdje-no svoijem u slavu junakom
grad Atina grobnice posveti
255 a pomorac oniem plovec morem,
i jadreci mimo Eubeje,
vidjao bi po širokom mraku
iz šljemová i brtikueh mačevá
u sukresu kako iskre skaču,
260 i ogniem gdje suklijaju hlapom
gorenici, a sablasti bojne
u gvozdenu sievajuc oružju
traže bitku, te pored strahotá
noći gluhe, zamnievo bi poijem
265 Zvuk trubaljá i gromor falangá,
i nasrtaj dotektijeh konjá,
bahtajućeh po šljemovih mručieh,
plač, veselje i popievka parká.

BUZOLIC.

245 K tom mramoru često pristupao
Divni Viktor da se tu ohrabri,
Nađut gnejom prot domaćim bogom;
Tumarao, a mukom mućao,
Gdje se Arno u puštoš pretvara,

250 Zrijuć željno polja i nebesa;
Pa kada ga cigla silita živa
Ne bi više u srce dinula,
Tu ozbiljno priklanjó čelo,
A lice mu samrtinom blijedoćom
255 Prosjevalo i nadom zasjalo.
S tim sokolim besmtan boravi,
A kosti mu rodniem žarom kipe.
Da, da! S onog bogodavnog mira
Sam bog zbori; kó to no je jednoc
260 Grčku krjepost i srčbu jario
Prot Persijancim ispd Maratone.
Gdje Atina uzdignu mogile
U spomenu svojih vitezova.
Brodar jedrec onim morem sinjim
265 Pod Evbeom, širom nazirao,
Gdje potami žive iskre skaču
Iz kacigá i zvućnih sabalja,
Dim rumeni iz lomača suklja.
U krv srcu avetine bojne
270 Sjašnjim maćem udesnici ruci,
Ter kroz stravu ih noćnih tišina,
Diljem polja vrea vitezova
Zuk trubalja, halauka hatá
Što šljem krše untrućim borcem,
275 Plač i pjesme i aćinke Parká.

SASSO.

K ovim ploćamčesto i Viktor stupi
Svetim žarom sce da razári.
235 Na domaće rasgien bogove
Niem lutao gdje je Arno pušci,
Polje, nebo željn gledajućí:
Pa nijedno kadživo stvorenje
Ne mogáše brije mu ublažit,
240 Mrk bi ovuje io, a bijedio
Smrtno i nad illi mu na licu
Vječit spava s ovim Velikanim,

Svoju pažnju sustavio sam na Opuzen. Mjesto me uprav zanielo. Po sebi je veoma liepo, koli s prirodnog položaja, toli sa estetske gradje. Razgledavajući mjesto zapelo mi oko na omašnu zgradu, s nadpisom: „*Državni Košarski Tečaj*“. To sam baš uzeo za predmet ovog dopisa.

Takova šta još ne vidjeh u Dalmaciji. Imade velika prostorija za radnike (dio občinske zgrade), ured i skladište gotovih radnja. Čovjek se ne bi nadao, da će takova šta vidjeti u Dalmaciji. Imade tu čitav muzej svakovrstnih predmeta, što može da obuhvati košarska struka: pisanih stolova i običnih, svake najvrijantnije forme stolica, sedjala za ljetnikovačke šatore, naslonjača za parkove, elegantnih košara i košiča, najrazličitijeg pokućnog materijala i t. d. i t. d.

Predmeti su većinom izvedeni od bambusa. Cijene — kako saznadoh — posve su umjerene. Dobiva se puno jeftinije, nego li kod vanjskih tvornica. Što je najvažnije, predmeti su izradjeni nekom osobitom preciznošću, delikantnim ukusom. Kod raznobojnih predmeta raspored boja pogodjen je sasvim estetski.

Sve ovo mora se naravski zahvaliti marljivom učitelju tečaja, gospodinu Stjepanu Zrnčiću, koji se svojski zauzeo da u svojoj struci dotjera do vrhunca. Gosp. je Zrnčić svoje nauke svršio u Beču izvrstnim uspjehom. Na temelju njegove vještine, bila su mu ponudjena i odučena mjesta; mogao je pače za koju godinu u Japan, na tuđe troškove, da se usavrši i u toj grani košarstva, ali je on za najodličnije izabrao svoje rodno mjesto (evala mu!). E da na opuzensku mladost prelje plodove svoje nauke. I doista zadovoljstvom čovjek gleda, kako ta mladost oduševljena i neumorno radi sa svojim učiteljem.

Prije odlaska zaželio sam dobiti katalog i cijenik; čemu mi gosp. Zrnčić ne mogao udovoljiti, veleći da ga ne može držati! Čitatelj će lasno naći uzrok tomu! Na žalost!!

Gosp. Zrnčić ipak je tako pri ruci kod svake naručbe, da će dotičnik bez sumnje biti zadovoljan sa predmetima. Slobodno je pače naručitelju, da si i po vlastitom ukusu izradi nacrt — stranka po sebi obuhvaća svedj novih grana — a može biti uvjeren, da će primiti predmet kudikamo uspjeliji, nego što očekuje.

Pri koncu mogu uzvrditi, da će se do koju godinu ipak nešto više računati na ovaj domaći proizvod; a tu ne smijem propustiti, a da ne spomenem uzor-nadžnika opuzenskog, koji u svemu dolazi u susret gosp. Zrnčiću.

Napisah ove redke da upoznam našu publiku sa našom domaćom tvornicom, i da se pri naručbama ne obračaju kojekakvim tuđim tvrdkama, već potraže svoju.

Ferdo Mrakovčić.

Zapostavljanje Hrvata u vojsci.

„Hrvatski dnevnik“ prima iz vojničkih krugova iz Mostara:

„Dne 14. o. mj. prispjeo je u Mostar zborni zapovjednik 16. vojnog zbora u Dubrovniku general pješništva Lothar pl. Horstein. Po propisu imala ga je na kolodvoru dočekati počasna satnija sa pukovnijskom zastavom i vojničkom glazbom. Pošto pukovnijsku zastavu i glazbu imadu u Mostaru jedino Dalmatinci, pješnička pukovnija grofa pl. Lacy-a br. 22, imala bi po pravu ova pukovnija dati svoju počasnu satniju za doček zbornog zapovjednika. Ali da se i ovom prilikom dokumentira ljubav prema najljepšim i najvjernijim podanicima Hrvatima, odredi komandant 18. pješ. divizije u Mostaru, podmaršal Ferdinand Oberl, da kod dočeka imade sudjelovati počasna satnija pješničke pukovnije br. 1 (dajčmajsteri), a pješnička pukovnija br. 22 imade i dati svoju pukovnijsku zastavu i svoju glazbu. Može li biti gore uvrede za dotičnu pukovniju, koja je nanešena lih za to, jer su u toj pukovniji sami Hrvati? Časnici su bili upravo bijesni radi toga, ali koja im korist, kad se pukovnik nije usudio proti toj odredbi prosvjedovati! To je samo daljni znak kako se nije prestalo sa starom praksom, da se pljuska nagradjuje vjernost i odanost hrvatskoga naroda i vrsnoća vojnika.“

Iz hrv. i slov. zemalja.

Rakodczay-ban?

Iz Zagreba javljaju: Izmedju ugarske vlade i hrvatsko-srbske koalicije došlo je u dogovorima do dobra rezultata. Prema tomu

imao bi komesar Cuvaj doskora odstupiti, a mjesto njega doći će za bana umirovljeni predsjednik stola sedmorice Rakodczay. U tom će slučaju koaličijski zastupnici Popović i Mažuranić postati odjelnim predstojnicima. Stranka će prava u budućim izborima zadržati svoje dosadašnje kotare prema paktu s koalicijom. Koalicija će u skorim izborima dobiti absolutnu većinu. Unijonista će uobće nestati u izborima.

Vladin program u Banovini.

„Narodne Novine“ objelodanjuju obsežan vladin program obzirom na javne radnje, što ih u najskorije vrijeme kani izvesti, da time doskoči zastaju u gradjevnom obrtu. U Zagrebu će podići posebnu zgradu za hrvatski narodni muzej, zgradu za kemički laboratorij sveučilišta, vlastitu zgradu za primaljsko učilište i zemaljsko rodište, zgradu kotarske oblasti i proširiti zgradu zem. podkivačke škole i kliniku za konje. Osim toga izvest će se znatan broj radnja u pokrajini. U Crkvenici, Dvoru, Iloku i Ludbregu dat će izgraditi vlastite zgrade za kotarske oblasti. Na Sušaku će proširiti zgradu velike gimnazije. U Bakru će izgraditi školu za pomorske strojare. U Crkvenici uzorni zemaljski povrteljnik.

Glede sušačke gimnazije veli se, da se u toj zgradi nalazi velika gimnazija, trgovačka škola i ženski licej, pa da je svaki zavod prikraćen u prostorijama, a za to je nužno zgradu proširiti. Glede škole za pomorske strojare iztiče se, da se potrebna takve škole davno osjećala. Pomorski mašiniste moraju imati praktično strojarstvo i strukovno teoretsko znanje, a takve škole nije bilo do sada, pa pom. mašiniste nemaju potpunog predznanja. Ova škola bit će namijenjena u prvom redu našim Primorcima, koje su iz trgovačke mornarice izstisnuli tuđinci, kojih većimade 70%. Škola će imati sve potrebne radionice.

Daljnje odluke past će prema potrebi, a u prvom redu glede zgrada kot. sudova. Da se pomogne i svim ostalim, koje pogadja gospodarska kriza, vlada će tečajem god. 1913. dati izvesti više cestogradnja vodoobskrbnih i vodogradjevinih objekata. Nadalje se veli u tom vladinom programu, da se je vlada za vremena pobrinula, da joj ostane u zalih sredstava za te gradnje, pa će se izvesti uzprkos financijalne krize.

Gospodarski pregled.

Kamatnjak ne pada.

Beč, 23. siečnja. (Brz. Hrv. Rieči*). U jučeranjoj sjednici generalnog vieća austro-ugarske banke zaključeno je, da se obzirom na postojeće odnošaje kamatnjak nemože nikako sniziti.

Sezonski izseljenici iz Austrije.

U Bosnu dolazi priličan broj Talijana preko sezone, većim dielom gradjevinih radnika, koji ostaju preko ljeta, a u zimi putuju sa stečenom zaslugom opet u svoju domovinu. Austrija je u tom pogledu dosta sretna, jer ovi sezonski izseljenici donose u svoju domovinu novaca. Lani je izselio iz Austrije preko sezone 400.000 osoba u Njemačku; u Francuzkoj imade kroz čitavu godinu oko 5000 austrijskih zaposlednika, u Danskoj 8000, u Švedskoj 5000, u Švicarskoj 2000, u Rumunjskoj oko 15.000, a nešto i u balkanskim zemljama.

Proizvod ugljena.

Produkcija ugljena u Austriji bila je u lanjskoj godini veća nego preklani. Kamenog ugljena produciralo se u godini 1911. metričkih centi 143 3/4 milijona, a 1912. m. c. 156 milijona. Smedjeg ugljena produciralo se preklani 252 1/2, a lani 265 milijona metričkih centi.

Igračka strast u žena.

Englezke novine javljaju, da je broj žena iz otinog englezkog društva, koje igraju na burzi, posljednih godina silno narastao. Spekulacija na burzi postala je u englezkog finog ženskog društva moda i mnogo porodičnih nesreća našle su svoj korijen u igranju žena, majki i supruga, na burzi. No sve te nesreće nisu bile jake da odvrate žene od igre na burzi.

Jedna englezka nedjelna smotra objelodanjuje izjave jedne londonske gospodje, koja se bavi mešetarskim poslom na burzi. To je gospodja Bruk, koja se o ovoj pojavi kod žena ovako izjavila: „Žene su više naklonjene igri na sreću, nego li muževi. Žene imadu već od prirode veliku ljubav za pustolovne stvari.

Sjaju se od veselja kad dobiju, ali kad izgube, ne može se s njima izići na kraj, i vrlo često kušaju, da se izvuku iz oveza.“

Slično iskustvo ima i neka gospodja Baret Jon, koja je sebi kao poslovni princip stavila, da nikada ne pomaže žene na burzi niti da ih savjetuje. „Nikada više u mom životu“, rekla je gospodja Baret Jon, „neću stupati u poslovne veze sa ženama, koje igraju na burzi. Žene su sasvim drukčije nego ljudi. Sabrala sam moja iskustva. Razumije se ima i ljudi, koji nastoje da se izvuku od posljedica igre, ma redovno mužki preuzimaju rizike na sebe, i ako imaju peh, snose svoju sudbinu sa izvjesnim sportsmanskim mirom. No žena, koja na burzi izgubi, hoće da odgura sa sebe odgovornost i redovno obasipa mešetara sa prigovorima.“

To još nije sve. Englezke gospodje nisu se ograničile samo na burzu. One su redovni gosti za zelenim stolom, na trkalištima, uobće traže one svagdje i svakom prilikom, da okuse razdražive slasti i gorčine igrackog naroda. Za posljednje tri godine podvadeseterostručno se je broj gospodja, koje prilikom konjskih trka polažu na totalizatoru velike sume. Prošlog ljeta izgubila je jedna odlična londonkinja 120.000 kruna za jedan dan trke.

Za zelenim stolom imaju žene malo sreće, no orče se pomažu na jedan, za mužke nekavalirski način: dugove, koji nastaju prilikom igranja, tako zvane časne dugove neće da plaćaju, što mužki tačno izpunjavaju. One se je jednostavno zabarikadiraju zakonom, koji zabranjuje neke forme igre i kladjenja. Razumije se da su za njih i posljedice ovakovog postupka mnogo neznatnije nego li za mužke.

Špekulacije ravnatelja Zemljišno-Veresijskog Zavoda.

Od ravnatelja Zemljišno-Veresijskog zavoda dra. Žižke primamo ovo pismo:

U broju 780. Vašeg cij. lista čitao sam članak „Špekulacije ravnatelja Zemljišno-Veresijskog Zavoda“, koji je mene veoma iznenadio, jer u tom članku napada se moja osoba u svojstvu ravnatelja Veresijskog Zavoda, te radi toga smatram se dužna, da se na taj članak osvrnem. Prije svega moram istaknuti, da sam u kupovinu imanja Lalić ulazio kao privatna osoba, te nemogu zbijati pojmiti, dali je itko na svjetu, koji mi može braniti da sa mojim novcima radim i kupujem što je meni drago. Ali u rečenom članku jesu i faktične činjenice iskrivljene, a baš na način, koji mi izgleda kao zloba sa strane pisca dotičnoga članka, te ne mogu shvatiti, čime sam tome dao povoda. Obzirom na ove iskrivljene činjenice častim se zamoliti Vas, da uzvrstite u Vašem cij. listu, dodatno članku „Špekulacije ravnatelja Zemljišno-Veresijskog Zavoda“, objelodanjene u broju 780. ovaj

Ispravak.

1.) Nije istina, da smo ja i supruga mi ponudili za imanje Lalić K 200.— više, nego Zemljišno-Veresijski Zavod, već je istina, da smo ponudili za oblo K 4900.— više, o čemu nismo do sada od suda dobili nikakovo riješenje.

2.) Nije istina, da sam znao, da ima za to imanje kupca, koji bi htjeo dati za K 4000.— više nego sam ponudio ja, nasuprot tome sam i danas tvrdo uvjeren, da za to imanje nema kupca, koji bi dao za revelantnu svotu više nego ja.

3.) Nije istina da sam u tom poslu postupao proti interesima Zemljišno-Veresijskog Zavoda, jer zakon sam daje zavodu takva sredstva, da može svoje interese očuvati.

4.) Nije istina, da nisam uzeo u obzir sudbinu nesretnih Lalićevih nasljednika, jer sam nima izjavio, da neću poduzeti ništa proti njihovim interesima, i osim toga sam jio s njima u pregovaranju e da se njima osigura njihov opstanak na način možda još bolji nego je bilo do sada.

Zahvaljujući unapred na uvrštenju ovog ispravka, bijezim se sa poštovanjem

Lr. Franjo vitez Žižka.

* Donosimo ovaj izpravak, koji uostalom potvrđuje naše tvrdnje, a u narednom broju osvrnut ćemo se na nj obširnije.

Predplatite se na „Hrvatsku Rieč“!

Marko Markovina Split

Iza Prokurative (vlastiti stan)
Telefon 93.

Tek. račun kod Filialke Banca
Commerc. Triestina.

I. ZASTUPSTVO I SKLADIŠTE

Eternit za moderne krovove — postavlja po specialnim radnicima.

Cievi od ceramike

Dimnjaci

Pločice

Stakla prosta i ornamentalna

Peći glinene } postavlja po specialnim
Sparherde } radnicima

Papendek tanki i debeli

Zahodi porculane kompletni — posuda, daščica, sprema za vodu i dr.

2. GRADJEVNO PODUZEĆE

ovlašteno Dozvolom c. k. Namjestništva u Zadru, izvadja sve radje svoje struke.

3. PRVA SPLITSKA MLJEKARNA.

Vlastita pomješća putem Poljuda, Proda: Mljeka, Gnjoja, Prašičića za razplod — američanske i njemačke pasmine.

Naslov za pisma i telegrame:

„Marko Markovina — Split“.

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice „DALMATIA“

uzdržava od 1. maja 1912. sljedeće glavne pruge:

Trst—Metković A (poštanska)

Polazak iz Trsta ponedjeljak u 5 sati pos. podne
povratak svake subote u 6.15 sati prije podne

Trst—Metković B (poštanska)

Polazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati poslie podne;
povratak svake sriede u 6.15 sati prije podne.

Trst—Metković C (poštanska)

Polazak iz Trsta u subotu u 5 sati poslie podn
povratak u četvrtak u 6.15 sati prije podne.

Trst—Korčula (poštanska)

Polazak iz Trsta u utorak u 5 sati poslie podne
povratak u ponedjeljak u 6.15 sati prije podne.

Trst—Šibenik (poštanska)

Polazak iz Trsta u petak u 5 sati poslie podne
povratak u četvrtak u 6 sati prije podne.

Trst—Makarska (trgovačka)

Polazak iz Trsta svake sriede u 6 sati pos. pod.
povratak svaki ponedjeljak u 1.15 poslie podne.

Trst—Vis (trgovačka)

Polazak iz Trsta u subotu u 7 sati pos. podne
povratak svaki četvrtak 7.15 pos. podne.

KO ŽELI ZDRAVLJA

neka pohodi glasovito

Spljetsko sumporno kupalište

NAGY I DRUG

koje posjeduje, kako već poznato, najljekovitiju mineralnu vodu u Evropi. U jednoj litri sadržano je 31.5 grama razne soli. — Otvoreno cijelu godinu.

Prospekte šalje uprava.

JESAM LI PLATIO PREDPLATU?

PRVORAZREDNOM DIPLOMOM I ZLATNOM MEDALJOM
:: NA RIMSKOJ I BRUSELJSKOJ IZLOŽBI NAGRAĐJENA ::

TVORNICI VOŠTANIH SVIEĆA

VLADIMIR KULIĆ ŠIBENIK

PREPORUČA SVOJE PROIZVODE P. N. 00. ŽUPNICIMA, CRKOVINARSTVIMA I BRATOVŠTINAMA.

POZOR! Na sve naručbe što se prime inicitijativom Hrv. kat. nar. djačtva, na korist njihovu davam 5%.

Izravna njemačka vozna pruga sa brzim i poštanskim parobrodima.

Odprema putnika
sve strane svijeta
naročito na programe
Hamburg - Newyork
Hamburg - Philadelphia
Hamburg-Argentina | Hamburg-Mexico
Hamburg-Brazilija | Hamburg-Afrika
Hamburg-Canada | Hamburg-Engleška
Hamburg-Cuba | Hamburg-Franouška

Zabavna pomorska putovanja.
Putovanja oko svijeta, vožnje na Istok, u Istočnu Indiju, u Južnu Ameriku, te vožnje po sredozemnom moru. Putovanja na Slaver do Dronhelme, na otok Island, na severni kap i Spitzbergen.
Vožnje po Nilu.
Upute se šalju i daju besplatno.

Hamburg - Amerika Linie
odlo za putnike, Hamburg.

Zastupstvo u Trstu: Hamburg-Amerika Linie
General. agentura za Primorje, Via Porporelle.

INSAM & PRIMOTH St. Ulrich, Groeden (Tirol).

Utemeljeno godine 1820.
Vije putu nagradjeno.

Kiparske radnje iz drveta za crkve
Kipovi svetaca, oltari, propovjedaoc nice križni putevi, razpela, jaslice itd.
Katalog uzoraka s cijenama daje se badava.
Za dostavu naručbe do štacije uključivo sa škrinjom, ne plaća naručitelj.

Papir i tuljevi za cigarete

ABADIE

PARIS

Dobivase u svim trafikama

Izvjješćujte „Hrvatsku Rieč“!

Nemili pojavi u vojničtvu.

Kada srao minule subote pisali o nekim grubim slučajevima i pojavama u vojničtvu, bili smo zapljenjeni. Tim nas se htjelo ušutkati. Medjutim ba u isto vrijeme događajale se stvari koje mi kao javni organ niti možemo niti smijemo prešutiti. Ne samo to, na obzirom na okolnost da starija vlast takovim stvarima ne će da ma put stane, bit će naša dužnost da svaku ozbiljno pretresemo e da tužbe nadju odjeka i u parlamentu.

U ponedjeljak dne 20 ov. mj. preminuo je ovdje u Šibeniku vojnik Marko Gjurlin iz Obrovca. Nesretnik dolazio je više puta vojničkom liečniku tužeći se da je bolestan, ali liečnik svaki put ga je jednostavno odpravio. Gjurlin je u ponedjeljak naglo preminuo i odmah odušen u mrtvačnicu na grobište sv. Ane. Zašto vojnički liečnik nije vršio svoju dužnost? Da je on svoju dužnost vršio, danas bi vjerojatno Gjurlin bio živ.

Ova bezbrižnost ide i dalje. Vojnici boleštni na očima ne podvrgavaju se njezi u vojnim bolnicama, nego se šalju kući, da ondje bez liečnika zaraze čitavo mjesto.

Morali bi pak osobitu pozornost svratiti hrani vojnika. *Obća je tužba da vojnici dobivaju lošu hranu i u tako neznatnoj količini da su upravo glaani.* Kad je to istina, nastaje pitanje: za hranu vojnicima država daje toliko, da bi svaki vojnik morao biti sit i presit. Kamo onda svršavaju svi oni silni novci i kako se obavlja obskrba živčnih sredstava? Na ovo pitanje stavljamo danas *punctum*, da se prvom prigodom obširnije na nj povratimo.

U Skradinu zbio se u subotu 11 ov. mj. težak slučaj. Jedan poručnik imao je toliko drzkosti da je dobio jednu gnjusnu, prostačku uvredu svim sinovima našega naroda.

Toga dana vraćala se sa vježbe dva odjela te išla u menažu. Poručnik Rainer upitao je jednog vodnika, da li su svi ljudi na okupu. Vodnik je odgovorio, da pravoslavni nisu, jer imaju blagdan. Na ovo je poručnik Rainer dobio na adresu vodnika i vojnika izraz „kurve“.

Malo zatim povratio se vodnik te najavio poručniku, da vojnici ne će da idu na menažu, jer im je rekao da su kurve. Poručnik Rainer na to je opetovno rekao: „*Jeste kurve dalmatinske. J... vam nater dalmatinsku. Česi su bolji ljudi od Dalmatinaca!*“

Poručnik je na to naredio da se vodnika odvede u zatvor. Vojnici se počele buniti proti takovu postupku poručnika. Došao je kapetan, kojemu vojnici izjaviše, da ne će jesti jer su uvrijeđeni. Kapetan je dao izvesti iz zatvora vodnika i nastojao stvar zadržati. Vodnik je tada pozvao ljude na menažu, nu vojnici ni tada ne htjedoše doći, tražeći zadovoljštinu za dobačenu uvredu.

U večer je na vježbalištu kapetan pitao ljude, što je na stvari i opet je htio zatrpiti, ali vojnici ne htjedoše za to ni čuti nego se potužiše starijoj vlasti. Poručnik Rainer davao je vojnicima 1000 K samo da ga ne tuže, ali oji prezirom odbiše. Major Böttner već je bio u Skradinu i iztraga teče dalje.

Jednako u Skradinu kadet Kanarovski poznat sa svog brutalnog ponašanja s voj-

nicima, udario je na vježbalištu jednog vojnika ostricom sablje tako po ledjima da mu je presjekao telečak i samo cipele, koje se nalazile u telečaku, spriečiše a da mu ne posječe kosti. Kanarovski je u zatvoru.

Poručnik Rainer dobio je grdnu uvredu čitavom pučanstvu Dalmacije. Ne iznosimo ovo na javu, jer želimo da taj poručnik bude kažnjen, ma hoćemo da bude već jednom kraj pogrdjivanja i ponižavanja našeg naroda u vojsci. Slučaj poručnika Rainera nije osamljen. Dnevno se čuju iz ustiju časnika svakojake pogrdje proti našem narodu. Dnevno mnogi časnici i podčasnici rabe najgnusnije riječetine prama vojnicima, vrijeđajući čuvstva domovinska, vjerska i obiteljska.

Hoćemo i zahtjevamo da bude kraj takovu prostačtvu. Ne ćemo trpjeti da itko vrijeđa ni naš narod, ni vjerske naše svetinje, ni naše matere ni išta što nam je milo i sveto. To možemo zahtijevati od svakoga, pogotovo od onih koji hoće da ih se smatra kulturnim clementom i elitom društva.

Iz grada i pokrajine.

Obćinski izbori započele jutros biranjem trećeg tiela te su jednoglasno sa 412 glasova izabrani:

1. Baranović Bakuta Jerko p. Tome — Šibenik; 2. Gačina Paško p. Jakova — Primošten; 3. Gračin Paško p. Tome — Primošten; 4. Grubišić Mate p. Pere — Šibenik; 5. Krstelj Dr. Ivo — Šibenik; 6. Milutin Ante p. Vice — Krapan; 7. Petrović Jakov p. Bare — V. Bilice; 8. Tambača Joso p. Jakova — Šibenik; 9. Zenić Joso p. Stipe — Šibenik; 10. Kalauz Mate p. Paške — Lozovac; 11. Petković Ivan p. Pilipa — Vrpolje; 12. Junaković Crnjak Jakov p. Ivana D. Biranj.

Razprava radi uvrede Veličanstva, vodjena proti šestorici naših sugradjana težaka, svršila je tek sinoć kasno. Klarić Linardo Šimin osuđen je na 6 mjeseci, dočim su ostali bili riešeni.

Ples pravaške Čitaonice biti će na 3 veljače u zadnji pokladnji ponedjeljnik. Ovo će se dana razaslati pozivi.

Darovi za sokolsku lutriju već su počeli stizati, a ima ih liepih da će privući svačiji interes.

Hrvatski seoski Sokol u Mandolini na svojoj glavnoj redovitoj godišnjoj skupštini dne 19 tek birao je za g. 1913. sljedeću upravu: Mršu Vicu starješinom Vukšća Luku zamj. starješine, Vlahovića P. Antu taj.-blagaj., Vukšća Vicka Iv. vodjom, a poslovodjama Mršu Pašku i Belamarića Antu J. Revizorima su imenovani Pendjer Ante J. i Mrša Ante.

U travnju tek. godine ući će mandalinski Sokol u 10. godinu svog obstanaka. Krabuljni ples obdržava se večeras u „Grand Hotel Krka“. Ulazna ciena K 1.20, za krabulje 80 para.

Telefon Sarajevo-Zadar-Trst-Beč jučer je predan prometu.

RAZNI BRZOJAVI.

Magjari ne puštaju Cuvaja?
Budimpešta, 23 siečnja. Viest o demisiji ministra za Hrvatsku Josipovića još se ne obistinjuje. Izgleda da je izmedju Josipovića i Lukacsja došlo do opreka

radi imenovanja grofa Kulmera ili dra. Rakodczaya banom te što je Josipović pregovarao sa vodjama koalicije o razpisu novih izbora i o ukinuću željezničarske pragmatike. Magjari tvrde, da će Cuvajev sistem još neko vrijeme ostati.

Izgon pangermanskog novinara.

Zagreb, 23 siečnja. Podban Unkelhäuser ukinuo je odredbu o izgonu njemačkog novinara Lintera iz Rumie. Linder je bio izagnan radi veleizdaje magjarske državne ideje.

Katastrofa u plinari.

Beč, 23 siečnja. U plinari u Schönbrunnu u Češkoj eksplodirao je reservoir. Zgrada srušena, 40 radnika usmrćeno, 25 lješina već izvadjeno.

Šteta, pokrivena osiguranjem, iznosi 600.000 K.

Položaj u Ugarskoj.

Budimpešta, 23 siečnja. Jučeranja sjednica parlamenta prošla je bez upadica, jer opozicija nije bila prisutna. Socijalisti agitiraju strašno za generalni štrajk, koji vlada energično pobija.

Karakteristično je, da su i hrvatski delegati prisustvovali banketu narodne stranke rada.

Unatoč demitiranju, predstoji demisija ministra financija Teleszkyja.

Stanje nadvojvode Rainera.

Beč, 23 siečnja. Stanje nadvojvode Rainera je objektivno i subjektivno bolje te ima nade da će 85godišnji princ ozdraviti, ako ne nastupe nenadane komplikacije.

Za radnu sposobnost štajerskog sabora.

Graz, 23 svibnja. Namjestniku Claryu izjaviše predstavnici Slovenaca da su voljni pregovorati da se omogući radna sposobnost štajerskog sabora.

Sufragete ruše Greya.

London, 23 siečnja. Uslied opreka u kabinetu u pogledu prava glasa ženama vjerojatno je da će doći do izstupa sir Edvarda Greya iz kabineta.

Štrajk u Petrogradu.

Petrograd, 23 siečnja. Preko 50.000 radnika danas na obljetnicu nemira siečnja 1905 štrajkuje.

Broj 83.

3—3

NATJEČAJNI OGLAS.

Uslied zaključka 30 prosinca 1912. ovog Obćinskog Vijeća, raspisuje se natječaj na jedno mjesto obćinskog redara.

Plaća mu je od godišnjih kruna 1200 (hiljada i dvjesto) izplativa u jednake predplatne mjesečne obroke. Suviše paušal za službeno odielo od godišnjih kruna 120 isplativi u jednake obroke predplatno na prvi svakog tromjeseca i oružje.

Do 10 veljače ove godine natjecatelji neka prikažu njihove molbenice na ovo Upraviteljstvo, obskrbljene svjedočbam: rođjenja, pripadnosti, dobrog ponašanja i o sposobnosti za dotičnu službu.

Od Obćinskog Upraviteljstva.

Komiža, 15 siečnja 1913.

Načelnik

A. Martinis.

Prisjednik
Petar Mardešić.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu
jedini je domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

CENTRALA: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osiek, Rieka, Sarajevo, Ljubljana i Novisad.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I., II. kat
Telefon 25-94

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete sljedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti.
2. Osiguranja miraza.
3. Osiguranja životnih renta.

II. Protiv šteta od požara:

1. OSIGURANJA ZGRADA (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica, industrijalnih poduzeća).
2. OSIGURANJA POKRETNINA (pokuštva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga itd.).
3. OSIGURANJA POLJSKIH PLODINA (žita, sijena itd.).

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovna u svim odjelima iznosi	K 2,713.674-13
Od toga temeljna glavnica	K 800.000-—
Godišnji prihod premije	K 1,363.040-89
Isplaćene odštete	K 4,970.238-48

Sposobni posrednici i akviziteri primaju se uz povoljne uvjete.

Zastupstvo za Šibenik i okolice
VLADIMIR KULIĆ - ŠIBENIK

PREBLAUER, SAUERBRUNN

I AUENQUELLE

MINERALNA VODA KISELICA

Čista alkalična, posve naravna alpinska kiselica, uvijek svježja, preporučena od svih liečnika kao najprijaznija voda za stolno piće te kao najbolje sredstvo proti želudčanim i bubreznim te spolnim kroničnim bolestima. Budući je rasićena izobiljem ugljične kiseline, to je izvrstna za miešati sa vinom ili bilo kojim drugim pićem, te se pije veoma za njezine vrstne ukuse.

Nalazi se u svakom hotelu, restauracijam i svim dućanima.

Glavno skladište za Trst, Primorje, Istru i Dalmaciju:

Hermann Towitz, Trst.

Zastupstvo za Dalmaciju:

IVO MACHIEDO, Dubrovnik.

VELIKA ZALIHA

MUŽKIH ODIELA ZA ZIMSKU SEZONU

NAJMODERNIJEGA KROJA — — — — — UZ VRLO UMJERENE CIENE.

SUVIŠE ODIELA ZA AMERIKU.

PIO TERZANOVIĆ - ŠIBENIK

Ne boji se nikakove utakmice.

Velika zaliha svakovrstnih

MREŽA OD PAMUKA

(KOTUNA) od prve svjetske tvornice.

Suviše

MREŽA TALIJANSKIH (puljkizkih)

BAČAVA HRASTOVIH

OD 3 1/2 DO 4 HL.

KRALJICA DAGMAR

HISTORIČKI ROMAN

ČESKI NAPISAO VACLAV BENEŠ TRŽEBISZKY - PREVEO PAVAO M. RAKOŠ

58.

Svi ujedno progovorili su:

„Gori!“

U prvom času bili su svi kao ukočeni...

Vatra se širila munjevnom brzinom.

U selu su već trčali ljudi, koji su lamali rukama i očajavali...

„Dalje odavde — dalje — jer si ni život ne ćemo sačuvati!“

Vitez Jitřenec, Sobjehrd i otac Dobrogost prvi su došli k sebi.

Po ogromnom dvoru također se već valjali oblaci zagušljiva dima.

Jitruška se onesviještila. Starješina žena grčevito stiskala je usnice i savijala ruke, da su joj kosti pucale, gospodja Adleta plašljivim pogledom obazirala se prema vratima, a ni koraknuti nije mogla, kao da se smrznula za pod... Draguška se sagla nad onesviješćenu Jitrušku...

„Dalje — odavde — dalje!“

„Posjetio nas Crnibog!“

„A za Crnibogom uvijek dolazi Morana...“

„Za jedinoga Boga, svjetla gospodjo, brzo... brzo...“

Za nekoliko časaka nije bilo više u dvorcu ni žive duše, niko od društva zaostao nije... Plamenu, koji se pohlepno dizao prema nebu, svi su izbjegli srećno...

Od mora počeo je pred po sata duvati strašan vjetar, baš kao da je čekao, da sjedne na ovdajne krovove crveni pjetao i da zapjeva... Bukovac za pol sata bio je pepeo... Seljani bili su srećni, što su bar život spasili... Svi se skupili na obronku, koji se dizao nad seocem i to na sjevernu stranu...

„Prvi plamen sjevnuo je iz dvorca...“

„Dobro sam čuo, kako je Belak zacvilio a na to ušutao, kao da je neko bacio nešto pred njega...“

„Potpaljeno je... drukče ne može biti!“

„Kod starješine vlada još od nekad najveća opreznost!“

„A zločinac je to dobro znao... Jamačno bi radije vidio taj plamen o ponoći nego sad...“

„To je osveta...“

Seljani su ušutali. Približavao se starješina sa svojim gostima.

„Zaista je to osveta, a kakva će tek biti i doći, vi izdajice!“

Činilo se, da je ovaj glasio donio vjetar od mora. Ljudi su u cijelom tijelu zadržali, kad su čuli ovaj glas.

„To je samo početak!... Crnibog iskalit će nad vama sav svoj gnjev! Rado ćete se još sami popraviti, sami ćete nas pozvati, još ćete nas klečeći moliti, zaklinjat ćete nam se svojim dušama... A mi ne ćemo doći... U razrušenom arkonskom hramu gorit će pogrebni dar za bodričku državu...“

Seljani drhtali su kao šiba na vodi.

„Jesi li čuo, oče Dobrogoste? Groze nam se s Crnibogom!“

Nekoliko seljaka skupilo se oko oca Dobrogosta, koji je gledao vatru skloppljenih i izrazom tuge na licu, osvjetljenom rumenkastim plamenom ognja.

„Ko vam se grozi, dobre duše?“

„Vlhevci!“

Slutio sam, da je uzrok njihova ruka, odmah čim je prvi plamen osvjetlio moje oko... Ko bi se drugi i usudio što takova? — Ne bojte ih se dragi ljudi... Kad si opet sagradite nove stanove, kad ih pokrijete, kad se opet zadovoljno uselite u njih, možda će vam opet to učiniti, jer vam drukče ne mogu škoditi...“

„O kom govoriš, oče Dobrogoste?“ zapitao je Ljudevit, koji se pridružio rpi.

„O onim rušiteljima mira, kojima se uzrujanost ne će štiti, dok bude samo jednog između njih...“

„Da su žreći izvršili ovaj grozni današnji čin?“

„Vlhevci!... Jedini Bože! — To je onaj... je — dobro ga poznam, samo pogledajte...“

Jitruška se nakon ovih usklika opet srušila na zemlju.

„To će doći na vas — na sve — i na one, ti gospodjo, — i na tvoju kćer, nad ovu — koju hoće jednom da posadi na prjesto onaj Danac... dobro pazite... kad će vam se nasmiijati sunce sreće s najprijaznijim licem, onda će se zasvijetliti kao munja i sašrt će vas — sašrti u prah... za to, jer ste pomagali pokopati stare bogove u bodričkoj zemlji... S tobom, ti latinski pope... posebno ćemo se razgovoriti...“

Vjetar im do uha donosio ove grožnje, kao da grmi neki Vlhevci ove riječi oko u oko.

Jitřenec, Vratislav i Sobjehrd potrčali su za zlikovcima; a čim su brže trčali, tim više udaljavale se tamne prikaze dalje j dalje prema obalama... Na obali najednom iščezli su im iz vida, kao da su u vodu potonuli.

Sva trojica vratili se na visinu, gdje su još uvijek stajali seljani ukočena lica, s grčevito skloppljenim rukama i s očima, uprtim prema plamenu, koji je još mjestimice lizao iz dogorevajućih zgrada i kuća... Otac Dobrogost tješio je svuda, što je bolje znao. A činilo se, da njegove riječi raznaša vjetar i da ih seljaci ni ne slušaju.

Gosti starješine također šute, i njihove oči nepomično upiru se u dvorac, kojem se krov ruši uz silnu buku. Koliko je već puta ovo selo s dvorcem rasvijetlilo noćnu tamu, da se ča svjetlili i morski valovi! A uvijek uskrslo je iz razvalina, i uvijek se stanovnici vratili u njega... Samo što je prije svaki, ko je što imao, zakopao duboko u zemlju, poravnao kamenjem, i što su pokadkad pogledali susjedi u ta skrovišta, da li je sve dobro spravljeno i da li nije što uništeno... I kad im zapjevao na krovovima crveni pjetao, nije dobio osobitih žrtava, samo zidove, nešto običnog namještaja, katkad i blago, a skupocjenije stvari uvijek su ostale neostećene, u tajna skrovišta pod zemljom ni iskrica nije prodrila... A danas bilo je sve uništeno; tek pred nekoliko tjedana ukrali su svoje sobe sa starinskim predmetima, nasljedjenim iza pradjedova...

I za to su svi stajali, kao okamenjeni. Niko ni rječce progovorio nije, tamo im se oči rastirale gušćim i gušćim maglama...

Njemaca se se riješili, kroz dugo vrijeme ne će ih se morati da boje, a sad će ustati ispod zemlje stara sablast, koja je u ovim krajevima načinila već toliko zla a ime njezino sa strahom napunja nam mozak i kosti. To je *domaći razdor*... Činilo se, kao da ovi krajevi uopće ne mogu biti srećni, blaženi i mirni. Kad je prestao neprijatelj tujinac, počeo je domorodac. I taj je uvijek opasniji, jer pozna protivnikovu slabost s najtajnijih strana, i za to se od njega nije moguće ničim braniti.

Na krovove bukovačkih seljaka spustila se kobna ptica, kad joj se najmanje nadali.

„Što da počnemo?“ muklim glasom progovorio je starješina.

Iz dubokih, preteških misli trgnuo ih oštiji vjetar, koji je počeo da duva od mora. Počeo je i snijeg nalijevati.

„Podjimo prama sjeveru... Odmah... brzo!... Za što oklijevate? Čujete li?“

(Nastavit će se).

OGLAS.

Častimo se javiti P. N. občinstvu, da naša krojačnica te gg. trgovci MARKO JAKOVLJEVIĆ i IVE ŠAIN u ŠIBENIKU i PETAR PILIĆ u ZADRU prodavaju **gotova odijela** solidno izradjena iz naše čiste vunene štofe **po Kr. 32.—** od broja 44 pa unapred, i izvrstne **kuverte** u raznim bojama također iz čiste vune uz veoma umjerene cijene. Vanjski trgovci, ako žele nabaviti gotova odijela i kuverte, neka se obrate našoj tvornici, gdje će na gore spomenute cijene također dobiti popust.

Odlučnim štovanjem

**PRVA DALMATINSKA TVORNICA PREDIVA i TKALA
PAŠKO RORA & drug**

HRVATSKA VERESIJSKA BANKA

:: PODRUŽNICA ŠIBENIK ::

Centralka DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU
DIONIČKA GLAVNICA 2.000.000 K
PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČCI 250.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTU KURENTU I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DEVIZE SE PREUZIMLJU NAJKULANTNIJE. IZPLATE NA SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE — — — BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE. — — —

MJENJAČNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERETNICE, ZALOŽNICE, SRECKE, VALUTE, KUPONE. PRODAJA SREČAKA NA OBROČNO ODPLAĆIVANJE. OSJEGURANJE PROTIV GUBITKU ŽRIEBANJA. REVIZIJA SREČAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLATNO. — — — NO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA. — — —

- - GRADJEVNO PODUZEĆE - -

PETAR BLASOTTI & FRANO ŠKOTON

IZPITANI ZIDARSKI MAJSTOR - - ŠIBENIK

PODUZIMLJE SVAKU VRST GRADJEVNIH RADNJA I POPRAVAKA. —
SPECIJALISTA U GRADNJI ŠTEDNJAKA (SPARHETA) I SOBNIH PEĆI

PODUZIMLJE ČVRSTE RADNJE U CEMENT BETON (EIZENBETON) BEZ
POTREBE ŽELJEZNIH GREDA. — POSEBNA KANCELARIJA ZA NACRTE
I TREBOVNIKE KUĆA PASINI PUT SUDISTA.

Poljodjelska Zajmovna Blagajna

Zadruga uknjižena na neograničeno jamstvo

u ŠIBENIKU.

Ukamaćuje novac na uložne knjižice uz

5%

VELIKA ZLATARIJA
Gi. PLANČIĆ
Vis-STARIGRAD-Veljaluka

NOVO IZRADJENE
:: RADNIČKE KNJIGE ::

- SLUŽBOVNE KNJIGE -

NABAVLJAJU SE U
HRVATSKOJ TISKARI

(Dr. Krstelj i drug) Šibenik.

Losconcz & Hatvanski paromlinovi od Borsod Mischolz i Istvanskog dioničkog društva proizvadjaju najbolje i najizdašnije vrsti

:: BRAŠNA ::

Najveće mlinsko poduzeće.

Dnevna produkcija 700.000 kilograma brašna.

Glavno zastupstvo i skladište kod tvrdke:

FRAN LENTIĆ Trsl.

Vodovode

i
Šmrkove

svih vrsti izradjuje
najveća slavenska tvrdka
Monarkije

A N T. K U N Z
Hranice (Morava).

Praktične upute i približni
troškovnici badava.